

Militära erfarenheter från Sveriges tid i FN:s säkerhetsråd 2017–2018

av Peter Öberg

Résumé

This article offers a first-hand account from a military advisor at the Permanent Mission of Sweden to the UN. The focus is placed on the period 2017–2018 where Sweden held a non-permanent membership in the UN Security Council (UNSC). With a membership in the UNSC, the military advisor gains access to the Military Staff Committee (MSC), a subsidiary body to the UNSC. The closed sessions of the MSC have been shrouded in secrecy and only a few reports are accessible from it. On this basis, the article starts from a position of frustration, where the lack of reporting and thorough evaluation of the MSC (and the military advisors roll) is likely to previously have disregarded valuable insights and contributions. Providing a detailed account, this article is based on the experience and reflections by the author, Swedish military advisor 2016–2019. Appropriately, this military perspective offers several reflections on the preparations before, work during and outcomes after the Swedish membership in the UNSC. Additionally, six thematical areas are examined in-depth. The considered areas are the reform work in the MSC; the importance of close Nordic cooperation; and between the other international military advisors; Swedish promotion of gender equality in peacekeeping missions; and role in the development of the Peacekeeping Intelligence; and lastly the interconnection between building a sustainable peace to UN's effort and Mine Action. However, before approaching these detailed considerations, a historical account and challenges of Peacekeeping missions in modern times and of the Swedish perspectives places the work into its appropriate context.

SVERIGE UTGÖR EN stor och viktig del av Förenta Nationernas (FN) historia. En historia där Sverige gjort stora uppoffringar, från Folke Bernadotte till Raoul Wallenberg och Dag Hammarskjöld som alla fått en särskild plats i FN:s och den svenska historien. Sverige åtnjuter stor respekt för sitt engagemang och de insatser som gjorts under lång tid. Viktiga delar i det engagemanget har varit och är arbetet för demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet men också stödet i form av bistånd och utvecklingsinsatser samt vårt engagemang med militär trupp i de fredsbevarande insatserna. Under det svenska medlemskapet i säkerhetsrådet

(SR) 2017–2018 fanns en förväntan och vilja att fortsätta arbetet för fred och säkerhet.

I den föreliggande texten redovisas de erfarenhet som författaren fått under tiden som militärrådgivare i New York 2016–2019 och i arbetet med säkerhetsrådsmedlemskapet. Ett särskilt fokus har varit att beskriva de arbetsuppgifter som kan länkas till Sveriges plats i SR. För att sätta erfarenheterna i rätt kontext beskrivs också utvecklingen av de fredsbevarande insatserna och dess utmaningar i modern tid översiktligt. Författarens erfarenheter skiljer sig till del från tidigare militärrådgivare främst beroende på om vi har haft en plats i SR och vilket

fokus Sveriges engagemang i FN haft samt hur de fredsbevarande insatserna utvecklats. Syftet med texten är dels att dokumentera erfarenheterna medan de är färska och relevanta, dels att kunna använda erfarenheterna i forskning och undervisning. Förvisso lämnas några slutsatser och rekommendationer men dessa ska främst ses som ett försök att kondensera erfarenheterna och bidra till att stärka Sverige som säkerhetspolitisk aktör i FN. Förhoppningsvis kan texten också hjälpa framtida militärrådgivare i att förbereda sig och öka kunskapen om FN och bidra till att utveckla de fredsbevarande insatserna i ett övergripande perspektiv.

För att sätta erfarenheterna i ett sammanhang och förankra dessa i fakta och göra dem så spårbara som möjligt har valts att tematisera erfarenheterna och varva personliga erfarenheter och reflektioner med beskrivande partier om FN:s struktur eller olika aktörers agerande. Erfarenheterna och värderingen av dessa är personliga men har naturligtvis inte uppstått i ett vakuum. De ska ställas mot tidigare erfarenheter som officer och de fältinsatser författaren gjort samt också utbildning i militärhistoria, strategi och säkerhetspolitik, inte minst vid Förvarshögskolan, i olika omgångar. Inledningsvis väljs att beskriva utvecklingen av de moderna fredsbevarande insatserna och dessas utmaningar för att sätta de tematiska avsnitten i ett sammanhang och ge läsaren en förståelse för den miljö och funktion militärrådgivaren verka inom. Beskrivningen är inte heltäckande utan fokuserar på perspektivet från New York och FN:s högkvarter (FN-sekretariatet) och SR. SR beslut påverkar direkt och indirekt genom att besluta om mandat och vilka uppgifter som ska lösas. Sekretariatet har därefter att utforma, leda och följa upp insatserna. Ett arbete som påverkas av olika utskott i FN:s generalförsamling (GF).

Efter inledningen beskrivs de förberedelser som genomförts och uppgifter som givits. Goda förberedelserna ger möjligheter att bättre lösa ställda uppgifter men också beredskap att möta nya utmaningar. Därför känns det viktigt att också beskriva dessa. Valet av tematiska avsnitt har gjorts utifrån vad författaren tycker är viktigast och som är mest tätt knutna till de fredsbevarande insatserna och den militära professionen.¹ Det är där militärrådgivaren har sitt arbetsfält och också förväntas bidra. Bland de valda avsnitten står ett av SR underorgan i särställning och förtjänar en djupdykning. Det är Military Staff Committee (MSC). MSC är enligt FN-stadgan ett underorgan till SR och därmed något vi oftast inte kommer i kontakt med, givet att vi sitter i SR vart tjugonde år. Därefter beskrivs mer kortfattat de tematiska områdena Nordiskt samarbete, Militärrådgivarnas samarbete, Jämställdhet och säkerhet, Underrättelsetjänst och avslutningsvis Minröjning, vilket det senare är ett bredare fält och också en del av nedrustning. Avslutningsvis sammanfattas erfarenheterna och några slutsatser dras och rekommendationer lämnas.

Sverige har haft en militärrådgivare i New York sedan 1961.² Militärrådgivaren har oftast varit ensam men haft administrativt stöd från representationen. Anställningsförhållandena har förändrats från att ha varit anställd och utsänd av Försvarmakten till att vara anställd vid och utsänd av Förvarsdepartementet (Fö). När Sverige efter ett längre uppehåll åter bidrog med truppförband till FN genom ett underrättelseförband i MINUSMA³ 2015 utökades bemanningen till att omfatta också en biträdande militärrådgivare. Antalet militärrådgivare utökades också med en officer under tiden i SR för att kunna hantera den ökade ambitionsnivån och arbetsbelastningen, vilket också var fallet under perioden i SR 1998–1999.

Under sådana perioder är det viktigt att det alltid finns någon på plats i New York då SR kan kalla till möten med mycket kort varsel, även under ledighetsperioder och helger. Ett närbesläktat område till det militära är det polisiära. En del nationers militärrådgivare är också ansvarig för polisfrågor och de utsända officerarna är både militär- och polisrådgivare. Så är inte fallet vid den svenska FN-representationen varför det fältet inte avhandlas här.⁴

Sverige har varit en icke-permanent medlem i SR vid fyra tillfällen (1957–1958, 1975–1976, 1997–1998 och 2017–2018). De olika tidsperioderna har präglats av sin tids konflikter och internationella relationer. De två första perioderna påverkades främst av spänningarna mellan väst och öst under det kalla kriget samtidigt som de fredsbevarande insatserna var av traditionell karaktär, dvs ofta med konflikter mellan två eller flera tydliga parter eller stater. Perioden efter kalla krigets slut präglades av avspänning men också av mycket svåra konflikter med etnisk rensning, övergrepp och folkmord.⁵ Den senaste perioden i SR har i många stycken varit en blandning av de tre tidigare med stora motsättningar mellan ett starkare och mer offensivt Ryssland och västmakterna men också mycket svåra konflikter med stort civilt lidande. Samtidigt har FN haft större förluster på kortare tid än någon gång tidigare. Bristen på respekt för mänskliga rättigheter och FN som organisation har också inneburit stora utmaningar. Bredden på SR:s agenda har också ökat mångfald och därmed också arbetsbelastningen för de som arbetar med dessa frågor. En illustration av det är att vid Sveriges förra period i SR genomfördes cirka 80 formella möten per år medan det numera är över 250 möten per år. Under 2017–2018 antogs 115 resolutioner, 48 ordförandeuttalanden och 180 pressuttalanden. Nio veton lades.⁶

De fredsbevarande insatserna i FN och dess utveckling

Sedan 1948 har Sverige deltagit i många av FN:s fredsbevarande insatser. Folke Bernadotte anses vara FN:s förste fredsbevarare sedan han dödades i Palestina 1948. Hans byst i FN:s minneshall i New York visar på hans betydelse och uppoffring. Utanför minneshallen och besöksentrén finns Raoul Wallenberg-monumentet och i minneshallen mitt emot bysten av Folke Bernadotte sitter en stor plakett till åminnelse av FN:s generalsekreterare Dag Hammarskjöld. Dessa minnesplatser visar på Sveriges betydelse och uppoffringar under hela FN:s historia. Från Försvarsmaktens har 82 personer stupat eller avlidit i internationella fredsbevarande insatser sedan 1948, varav 17 i direkta stridshandlingar.⁷ I början av FN:s historia genomfördes de fredsbevarande insatserna med parternas medgivande och ofta fanns ett avtal om eldupphör eller vapenstillestånd. Respekten för FN var stark och det fanns en god uppbackning av SR. Uppgifterna och läget var tydligt. Insatserna bedrevs enligt det som FN definierar som ”the principles of peacekeeping” vilka är: med parternas medgivande, opartiskhet samt våld endast i självförsvar eller för att försvara mandatet.⁸ FN lyckades då också oftast stabilisera läget, övervaka avtalen och återrapportera till SR.

Under 1990-talet förändrades konflikterna. Inbördeskrig med många olika aktörer, framväxten av transnationell terrorism med regionala territoriella ambitioner, avsaknad av eller brist på respekt för avtal och överenskomelser, det globala informationssamhällets framväxt och en rad andra faktorer. Respekten för FN urvattnades och respekten för mänskliga rättigheter minskade också efterhand. Exempel på konflikter där FN inte lyckades lösa sina uppgifter är framförallt kriget i Jugoslavien och folkmordet i

Rwanda. Där förmådde FN inte skydda de civila eller sig själva. Förluster som resulterade i att flera västländer lämnade FN:s insatser i Afrika. Istället tog regionala organisationer över, ofta med mandat av FN. ISAF i Afghanistan eller KFOR i Kosovo där Nato ledde insatserna är exempel på sådana.⁹ I Afrika engagerades Afrikanska Unionen (AU) och Europeiska Unionen (EU) blev också efterhand mer aktiva. De senaste 10 åren har EU bedrivit militära träningsinsatser i Somalia, Centralafrikanska republiken och Mali samt marina operationer mot pirater kring Afrikas horn och för att skydda migranter i medelhavet.

Efter misslyckandena på 1990-talet på Balkan och i Afrika, inte minst Rwanda 1994 och Srebrenica 1995, tillsatte FN:s generalsekreterare Kofi Annan en särskild panel för att utreda vilka tillkortakommanden som fanns i de fredsbevarande insatserna och ta fram rekommendationer för att åtgärda dessa och öka effektiviteten. Panelen bestod av ett antal namnkunniga experter inom området och leddes av den tidigare algeriske utrikesministern, Lakhdar Brahimi och de lämnade sin rapport till generalsekreteraren år 2000. I rapporten slogs fast att det behövdes ett förnyat politiskt engagemang av FN:s medlemsstater, omfattande strukturella förändringar i FN och ökade ekonomiska resurser. Panelen noterade att ”In order to be effective, UN peacekeeping operations must be properly resourced and equipped, and operate under clear, credible and achievable mandates”.¹⁰ Rapporten ledde bland annat till att sekretariatet i New York omorganiserades. Till exempel inrättades 1992 särskilda departement för de fredsbevarande insatserna och logistiskt stöd för att bättre planera, leda och stödja fältinsatserna.¹¹

De kommande 15 åren blev fortsatt mycket utmanade för FN. Framförallt ökade de svåra konflikterna och insatserna i Afrika,

även om antalet konflikter minskade globalt. Respekten för mänskliga rättigheter fortsatte att urvattnas och FN ställdes inför allt svårare utmaningar. Ett tecken på de ökade utmaningarna och konflikterna är att de senaste 30 åren har antalet fredsbevarare ökat dramatiskt. Från cirka 10 000 före 1990-talet till över 100 000 under 2010-talet.¹² I mitten av 2010-talet hade antalet insatser också ökat och det fanns då fem stora och svåra fredsbevarande insatser i Afrika.¹³ FN:s förluster, inslaget av internationell terrorism och militant fundamentalism ökade också i konflikterna och gjorde dem mer komplexa.

FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon tillsatte därför i oktober 2014 en ny panel för att analysera hur FN effektivare kunde genomföra de fredsbevarande insatserna. Panelen gavs uppgiften att genomföra en fullständig översyn av FN:s fredsbevarande insatser och hur dessa kunde fortsätta att förebygga och lösa konflikter samt hur de lämpligast skulle utformas och utrustas för att möta morgondagens utmaningar. Panelen leddes av Östtimors tidigare president, Jose Ramos-Horta, och bestod åter av ett antal namnkunniga experter inom området. Panelens arbete var klart 2015 då de lämnade ett stort antal rekommendationer. Dessa kan sammanfattas i fyra områden: politiska lösningar och initiativ måste vara drivande; insatserna ska vara anpassade för uppgifterna; ett starkare regionalt och globalt partnerskap måste finnas och sekretariatet måste vara fältfokuserat och personalorienterat.¹⁴

Trots dessa två rapporter med tydliga rekommendationer fortsatte utmaningarna för FN. Förlusterna ökade och konflikterna var än mer svåröverskådliga än tidigare. I mitten av 2010-talet återuppstod ett intresse från de västliga nationerna att återvända till FN och bidra med viktig kapacitet även i Afrika. Utrikesminister Margot Wallström

bekräftade Sveriges engagemang inom området genom ett uttalande i januari 2015; ”Såväl FN som EU och andra regionala aktörer måste stärka och anpassa sina fredsbevarande instrument och förmågor för att hantera dagens utmaningar”.¹⁵ Sverige hade tidigare varit med att ta ett initiativ inom underrättelseområdet och också beslutat att ställa ett kvalificerat bidrag till FN:s förfgande i Mali. Genom insatsen i Mali, som blev något av en drivbänk för nya förmågor inom FN, kunde positionerna flyttas fram. I Mali tillfördes underrättelsekapacitet genom ASIFU och ISR TF.¹⁶ Nederländerna tillförde attackhelikoptrar (AH-64) och större lätt beväpnade transporthelikoptrar (CH-46) samt specialförband. El Salvador tillförde lättare beväpnade helikoptrar (MD-500) och Sverige tillförde ett varningsradarsystem (UndE23). Förvisso hade man sedan länge talat om ”robust peacekeeping”, vilket med vår terminologi skulle benämnas fredsframtvigande, men kan här också tolkas som mer kompetent och med ökad förmåga till strid och proaktiva åtgärder. Motståndet i SR och i vissa delar av GF var dock inledningsvis stort. Ryssland, Kina, Iran, Marocko och några andra länder argumenterade ständigt i SR och GF att ”the principles of peacekeeping” var hotade och inte krävde dessa resurser. Ryssland lyfte också ofta fram att orsaken till FN:s problem var att FN inte höll sig till dessa principer utan hade blivit en part i konflikterna.

Redan 2011 lämnade ett av New Yorks kanske betydelsefullaste forskningsinstitut inom fredsbevarande insatser, The International Peace Institute,¹⁷ en rapport om ”robust peacekeeping”. Den franske generalen Patrice Sartre gjorde en djup analys och kom fram till att FN måste utvecklas i en mer robust inriktning och att de militära styrkorna måste ledas och utrustas mer professionellt. Han föreslog också att dödligt

våld skulle få utövas inte bara i självförsvar eller för att försvara mandatet utan också för att skydda civila och vidta offensiva åtgärder.¹⁸ Rapporten blev ett preludium till vad som skulle komma några år senare efter att förlusterna och attackerna i samband med fredsbevarande insatser ökade, framförallt i MONUSCO och MINUSMA. Sedan starten på de fredsbevarande insatserna 1948 har över 4000 fredsbevarare dödats varav över 200 i MONUSCO¹⁹ och mer än 230 i MINUSMA.²⁰

Den dystra utvecklingen fortsatte oaktat rapporterna och analyserna. Bara 2017 dödades 56 fredsbevarare, fler än på två decennier. Åter tillsatte generalsekreteraren en utredning i ett försök att förbättra säkerheten för FN:s fredsbevarande styrkor. I november 2017 gavs generallöjtnant Santos Cruz uppgiften att genomföra en djupgående översyn av de fredsbevarande insatserna med fokus på den militära komponenten.²¹ Uppgiften innebar ett försök att fastställa varför FN har haft så många dödsoffer de senaste åren och vad som bör göras för att minska dessa. I december 2017 redovisade generallöjtnant Cruz sin rapport där ett stort antal rekommendationer lämnas.²² Dessa var bland annat ett förändrat tänkesätt och ökad medvetenhet om riskerna samt befogenheter att ta initiativ till att avskräcka, förebygga och reagera på attacker. Vidare rekommenderades bättre tränade och utrustade förband som kan verka i dagens insatser. En viktig rekommendation var också att utkräva ansvar av de som har till uppgift att vidta åtgärder för att förhindra dödsfall och skador och de som leder och utformar FN:s förband. Ansvar ska också utkrävas av de som attackerar FN. Under de senaste 10-15 åren har ingen åtalats för de dödliga attackerna på FN. FN svarade med att ta fram en åtgärdsplan (Action Plan) för att komma till rätta med utmaningarna. Handlingsplanen

inriktades mot handlingskraft, ökad kapacitet, beredskap och understöd.²³

Samma månad som generallöjtnant Santos Cruz lämnar sin rapport inträffar en av de värsta attackerna mot FN. Den 7 december 2017 attackerar rebellgruppen Allied Democratic Forces en tanzanisk styrka grupperad i norra Kivu-provinsen i östra Kongo nära byn Semuliki. Attacken var väl utförd och pågick i många timmar utan att FN förmådde undsätta eller skydda sina styrkor. Totalt dödades 15 soldater och 53 sårades. Attacken var den dödligaste i FN:s historia sedan attacken 1993 då 24 pakistanska fredsbevarare dödades i Somalia. En särskild utredning tillsattes 2018 av generalsekreterare António Guterres. Uppgiften gavs till den ryske diplomaten och tidigare chefen för FN:s Rule of Law and Security Institution, Dmitry Titov. Rapporten riktar allvarlig kritik mot hur FN:s fredsbevarare är tränade, utrustade och leds i Kongo. I rapporten lämnas flera förslag, bland annat att FN och truppbidragande nationer aktivt ska vidta åtgärder för att förbättra situationen och att de ska bli bättre på offensiva operationer, särskilt i svår och oåtkomlig terräng.²⁴

Vid ett flertal tillfällen har säkerheten och de fredsbevarande insatserna debatterats i SR. Skiljelinjen mellan traditionalisterna ”the principles of peacekeeping” och de som vill göra mer är tydlig och upprätthålls konsekvent. Alla är överens om att detta är viktigt och att mer måste göras. Argumentationen är oftast antingen en återgång till ”the principles of peacekeeping” eller bättre utrustade och tränade förband. Även om SR kräver att generalsekreteraren ska agera och förbättra säkerheten för fredsbevararna genom utvecklade förslag om hur insatserna ska organiseras och resurssättas accepteras dessa sällan i realiteten och förslagen undergrävs i femte utskottet, för budget och administrativa frågor, enligt känt mönster. Samtidigt mäs-

te man också vara kritisk till de utvecklade länderna då fåtalet europeiska länder deltar i insatserna i Afrika. Vi är överrepresenterade i de militärt mindre utmanande insatser såsom observatörsinsatserna och insatserna på Cypern och i Libanon. Afrikanerna och asiaterna bär ett tungt lass i Afrika med svåra förluster och umbäranden. Detta samtidigt som många av dessa länder har begränsad militär förmåga, skyddsnivå och sjukvård för sina soldater.

Men lösningen på de militära konflikterna är inte bara militära maktmedel. Även andra maktmedel såsom politiska och ekonomiska måste användas. Den 23 mars 2017 höll utrikesminister Wallström ett tal i SR med anledning av läget i Somalia.²⁵ I det talet lyfte hon fram, det som Försvarsmakten i sin Militärstrategiska doktrin²⁶ också lagt vikt vid, att ha en ”comprehensive approach” i insatsen. Utrikesministern talar också om att vi måste göra mer för att säkerställa rätt resurssättning m m. I en debatt om fredsfrämjande insatser och internationella organisationer ett par år tidigare slog utrikesministern fast varför vi deltar i internationella insatser och redan där tryckte hon på betydelsen av det förhållnings sättet. I sitt anförande beskrev hon bland annat att

FN:s fredsfrämjande är alla medlemsstaters ansvar. FN:s trovärdighet och legitimitet vilar på detta ansvar [...] Det grundar sig på en helhetssyn (comprehensive approach), som är uppfattningen att en militär fredsfrämjande insats alltid ska åtföljas av en civil insats, där landet får hjälp i sin återuppbyggnad och strävan att uppnå demokratiskt styrelseskick.²⁷

Från ett militärt perspektiv är en ”comprehensive approach” en självklar utgångspunkt. Med enbart militära maktmedel kan inte varaktig fred uppnås. I strategiutbildningen vid Försvarshögskolan för många år sedan lärdes

vi att endast när militära-, ekonomiska- och politiska maktmedel används tillsammans kan framgång nås i allvarliga konflikter. I SR debatteras ofta en bredare freds- och säkerhetsagenda. Även här bromsar Ryssland, Kina och andra. De anser att SR endast ska hantera den hårda säkerheten, det vill säga pågående militära konflikter. Förebyggande arbete, klimatfrågor, demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet har inget att göra i SR, enligt deras uppfattning.

FN:s fredsbevarande insatser kläms mellan en brutal verklighet i konflikter med fundamentalism, övergrepp och brist på respekt för mänskliga rättigheter, utmanande miljö, dåligt tränade och utrustade förband, frånvaro av utvecklade länder, underfinansiering och stundvis svaga eller övermäktiga mandat från SR. Konflikten i SR har tvingat sekretariatet att gå andra vägar. Genom att använda sig av Generalförsamlingens (GF) fjärde utskott och C₃₄-kommittén samt andra institutioner går arbetet framåt med att reformera och förbättra de fredsbevarande insatserna.²⁸ SR är en viktig plattform i reformeringen av FN men inte den effektivaste. De effektivaste vägarna har varit att lämna enskilda bidrag och stötta enskilda initiativ genom extra budgetära medel för att säkerställa utvecklingen, som till stor del inte finansieras genom den ordinarie budgeten. Många länder gör det men Sverige har valt att inte bidra till den militära- eller polisiära delen som FN begärt. Det finns ett undantag inom underrättelseområdet där Försvarsmakten efter beslut av Fö lämnade ekonomiskt stöd ur sitt anslag 1:2. Under 2017 gjordes en kraftanstängning för att ändra Sveriges brist på stöd, vilket inledningsvis var framgångsrikt och fick acceptans och medel avdelades också. Men 2018 valde UD att avbryta arbetet med att stötta FN inom området trots att dialog förevarit under ett år och viktiga projekt identifierats

för att stötta FN:s ledarskapsutveckling och förmåga att göra riskanalyser m m. Av övriga västeuropeiska länder är Sverige i princip det enda landet som varit så kategoriskt avisande till att stödja inom området.

Som militärrådgivare i New York har man att hantera dessa utmaningar och bidra till en positiv utveckling och att Sveriges intressen tillvaratas. Detta accentueras naturligt av platsen i SR och MSC. Dessa båda organ har att hantera internationell fred och säkerhet samt den senare att ge militära råd. Militära underrättelser, fakta och bedömningar behöver lyftas fram och vara en del av pusslet för att kunna göra det.²⁹ På så sätt är militärrådgivarens ansvar och uppgifter tydliga. Det i sin tur ställer krav på erfarenheter och kunskap samt god förmåga att hantera många olika perspektiv och samverka med andra nationer inom området. Men ingen kan ensamt lösa dessa uppgifter utan det behövs ett etablerat stöd från Sverige. I det ingår goda förberedelser och en tydlig inriktning för verksamheten.

Förberedelser och uppgifter

Redan i samband med författarens tjänstgöring i Mali som ställföreträdande sektorchef i MINUSMA:s västra sektor fördes diskussioner om jag var villig att ta befattningen som militärrådgivare under den tiden som Sverige skulle sitta i SR. Detta tillsammans med tidigare internationella tjänstgöringar i Libanon, Bosnien-Hercegovina, Afghanistan och Kosovo, både i FN och Nato, utgjorde goda förberedelser. En viktig framgångsfaktor i New York är att ha erfarenhet av FN. Det ger inte bara kompetens och förståelse för FN och dess sätt att arbeta utan det ger också trovärdighet och därmed möjlighet till inflytande. Inte minst erfarenheten från att ha tjänstgjort ett år i den insats som i när-tid har haft flest förluster och skadade gav

värdefulla perspektiv. Om man jämför den internationella erfarenheten bland samtliga svenska militärrådgivare i New York sedan 1961 framgår det också tydligt att de har en internationell profil och omfattande internationell erfarenhet.³⁰

De direkta förberedelserna inför tjänstgöringen bestod i övrigt av sju månaders tjänstgöring vid Fö:s sekretariat för säkerhetspolitik, internationella relationer och analys (Fö/SI) före avresa mot New York. Fö/SI ansvarar för frågor rörande säkerhetspolitik, leder policyutveckling och svarar för övergripande analyser samt svarar för bland annat internationell samordning gällande EU, nordiskt samarbete och Nato.³¹ I förberedelserna ingick ett par obligatoriska kurser arrangerade av Utrikesdepartementet (UD) som bland annat berörde säkerhet och hotbild samt kryptohantering. En av de tyngre uppgifterna, vilket en del tidigare militärrådgivare också haft, var att ansvara för Fö:s planering av Natos internationella ledningsövning för departementet.

Förberedelserna vid Försvarsmakten bestod i huvudsak av ett flertal genomgångar och möten med bland annat ledningsstaben, underrättelsetjänsten och Försvarsmaktens Internationella Centrum (SWEDINT). Två resor till New York för överlämning från min företrädare genomfördes i maj respektive juni. Den första resan sammanföll med 20-årsjubilet för Challenges Forum³² som har sitt kansli samgrupperat med Folke Bernadotteakademien (FBA) i Stockholm på Försvarshögskolan.³³ Det gav goda möjligheter att lära känna den internationella miljön i New York och de viktigaste aktörerna bland olika ideella organisationer. Den andra resan sammanföll med omröstningen i GF där Sverige invaldes i SR. Att vara med vid omröstningen i GF, och mer specifikt, få lyssna till det pågående spelet utanför gav en djupare insikt om de många dimensionerna

i det politiska spelet i FN. Den sammantagna förberedande tiden i New York var cirka fyra veckor och var mycket värdefull. Att få följa min företrädare, lyssna och diskutera, att bli introducerad och få ansikten på olika företrädare samt att hitta till en myriad av olika platser var ovärderlig.

Som bekant har Sverige militärrådgivare vid representationer som arbetar mot organisationer såsom FN, EU, Nato och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) samt försvarsattachéer vid ambassader som arbetar bilateralt mot andra länder. En brist som identifierades både i förberedelserna och under tjänstgöringen är att befattningarna som militärrådgivare hanteras annorlunda än försvars- eller militärattachéer. Detta då militärrådgivarna är utsända av Fö medan försvarsattachéerna är utsända av Försvarsmakten. Försvarsmakten har ett ganska omfattande förberedelseprogram för sina utsända och stödjer också dessa med säkra sambandssystem och underrättelser. Försvarsattachéerna förväntas också rapportera tillbaka på ett säkert sätt. Så är det inte för militärrådgivarna. Militärrådgivarnas förberedelser utgörs av växeltjänstgöring vid Fö under 3-6 månader samt några kortare kurser vid regeringskansliet och någon besöksresa. Försvarsmakten har heller inte någon uppgift att stödja med säkra kommunikationer och underrättelser.

För att överbrygga en del av dessa problem under perioden i SR beslutades att ett säkert sambandssystem skulle tillföras representationen och olika myndigheter gavs också uppgift att stödja med underrättelser, information och annat. Vi i New York förväntades också rapportera tillbaka. På det sättet kunde militärrådgivaren stödja kollegorna på representationen med underrättelser samt begära information efter viktigare händelser och inför möten i SR. Kanske kan man tycka att det borde finnas ett redan in-

rättat system för att Sveriges ambassadör vid FN ska stödjas med underrättelser över säkra sambandssystem men så var inte fallet före perioden i SR. Efter tiden i SR monterades hela systemet ner då UD inte accepterade att sådana system skulle finnas för att stödja ambassadören och militärrådgivaren. Enligt ansvarig på UD ska alla underrättelser gå till UD i Stockholm som därefter informerar representationen om det behövs eller så beaktas dessa i de instruktioner som ges till utlandsmyndigheten.

Före avresan till New York ställdes frågan om vilka inriktningar och prioriteringar som Fö hade för militärrådgivarens arbete. Tjänstemännen på departementet började skissa på sådana eftersom det inte fanns något sedan tidigare. Det arbetet fullföljdes inte och några generella och nedteknade styrningar för arbetet gavs inte. Fö:s prioritering, efter årtionden av nedskärningar, var att återskapa Sveriges nationella militära förmåga, inte minst mot bakgrund av det försämrade omvärldsläget och Rysslands agerande i Georgien och Ukraina. Det som fanns var dock en omfattande dialog och ett stort förtroende för oss utsända. Våra initiativ och förslag på aktiva roller och inriktningar välkomnades och accepterades så gott som alltid.

Prioriteringen av det nationella försvaret blev mycket tydlig och hölls konsekvent, även om vi genom kvalificerade förbandsbidrag, träningsinsatser, stöd i konceptutveckling lyckades flytta fram våra positioner i New York och i de internationella insatserna. Komplexiteten ökar också genom att FN och de fredsbevarande insatserna ligger under UD:s ansvarsområde. En viss dissonans kunde urskiljas mellan UD och Fö i perspektiv på (militär i) fredsbevarande insatser. En rådande uppfattning vid UD i Stockholm tycktes vara att fred inte byggs med militära maktmedel utan med förebyg-

gande åtgärder. Men även när de förebyggande åtgärderna misslyckats och konflikten och våldet var ett faktum uppfattades ett visst motstånd mot att då använda militära maktmedel för att avbryta den negativa utvecklingen och ge utrymme för andra åtgärder. Värt att notera är att i New York fungerade samarbetet utmärkt och en betydande pragmatism och realism präglade samarbetet inom representationen.

Väl på plats i New York efter att ha tillträtt som militärrådgivare arrangerade föreningen för militär- och polisrådgivare (MPAC) med stöd av FN-sekretariatet en introduktionsutbildning för alla nya polis- och militärrådgivare.³⁴ Omfattningen var två helddagar och berör FN:s olika delar, struktur samt ansvarsförhållanden. MPAC arrangerar också resor till de olika insatserna två gånger per år samt har en hel del social verksamhet som hjälper till att bygga nätverk. Särskilt resorna visade sig vara mycket värdefulla för att lära känna kollegor från Afrika och Asien då den kulturella barriären lätt blir hög och man oftast umgås med Sveriges närstående militärrådgivare.

Den övergripande uppgiften för militärrådgivaren i New York är att företräda Sverige, svenska intressen mot FN, andra nationer i New York och det fredsfrämjande arbetet. Den uppgiften kan i sin tur delas upp i tre delar. Det första området är att företräda Försvarsmakten i dialogen med FN om pågående insatser med förband och personal. Det gäller allt från att förhandla avtal med FN om vad ett förband ska innehålla och den ekonomiska ersättningen Sverige ska er-hålla av FN till nya förfrågningar om bidrag, nominering av officerare till befattningar i FN-sekretariatet eller chefsbefattningar i de olika fredsbevarande insatserna. Det andra området är att stödja FN i utvecklingen av de fredsbevarande insatserna. Det kan gälla utveckling av instruktioner och manualer,

stödja med kompetens och experter eller att arbeta tillsammans med likasinnade i olika kommittéer för att utveckla insatserna och inte minst GF:s styrning av dessa. Det tredje området är att ge militära råd och delge underrättelser inte minst till ambassadören men också till övriga tematiskt eller geografiskt ansvariga kollegor samt bidra till gemensam klokskap i arbetet vid representationen.

Arbetsledning i vardagen utövades formellt av ambassadör Olof Skoog och militärrådgivaren ingår i den säkerhetspolitiska gruppen vid representationen. Gruppen leds av en chef som ingår i myndighetens ledningsgrupp, där militärrådgivaren inte ingår. Som militärrådgivare hade vi dock alltid tillträde till ambassadören och cheferna på representationen. Dialogen och arbetet präglades av öppenhet och att vi arbetade mot ett gemensamt mål. Det fanns ett stort engagemang för de militära sakfrågorna och de militära bedömningarna i arbetet. Det råd och underrättelser som delgavs uppfattades vara mycket värdefulla både ur ett faktamässigt perspektiv men också för att kunna balansera och värdera det argument och påstådda fakta som andra medlemmar i SR förde fram, inte minst de tre permanenta medlemmarna Frankrike, Storbritannien och USA. Dessa försökte ständigt påverka och övertyga de andra medlemmarna i SR om sina bedömningar och ståndpunkter. Att dessa lägen kunna ha en egen välgrundad uppfattning var ovärderligt. Detta framkom särskilt i diskussioner kring Nordkorea och ballistiska kärnvapen, användandet av kemiska vapen i Syrien, missilbeskjutningar i Jemen, Irans roll i mellanöstern samt incidenterna i Salisbury (Storbritannien), Semuliki (DRC) och Svarta havet (Krim).

Samverkan och dialog genomfördes också nästintill dagligen med Inriktningsavdelningen på Ledningsstaben, som hanterar internationella frågor och insatser på militärstrategisk

nivå. Försvarsdepartementet hålls informerade men ger sällan några inriktningar eller avdömningar. Den säkerhetspolitiska gruppen på UD:s FN-enhet är i regelbunden kontakt med militärrådgivaren och ger också instruktioner vid förhandlingar i olika kommittéer. Här fanns en bra och nära relation kring frågor som berörde utveckling av FN:s fredsbevarande insatser och förmågor samt hur Sverige skulle kunna flytta fram sina positioner. De är också mottagare av rapporter från de olika insatserna som militärrådgivaren lämnar från Militära Stabskommittén (MSC) och andra möten i sekretariatet. Varannan vecka genomförs också en videokonferens mellan Stockholm och New York där personal från Försvarsmakten, UD och Fö deltog. Dialogen med Stockholm var alltid öppen, konstruktiv och framåtblickande.

Militära stabskommittén

En ny uppgift och ett särskilt ansvarsområde för militärrådgivaren när Sverige fick en icke-permanent plats i SR var att vi blev inbjudna att delta MSC. Enligt artikel 47 i FN-stadgan består MSC av militära representanterna för de fem permanenta medlemmarna (P5) i SR. MSC uppdrag är att ”att lämna säkerhetsrådet råd och bistånd i alla frågor rörande rådets militära behov för upprätthållande av internationell fred och säkerhet, rörande bruk av och befäl över styrkor, som ställts till dess förfogande, rörande reglering av rustningarna och rörande eventuell nedrustning”.³⁵ Efter att ha träffats sedan MSC:s konstituerande möte i London den 4 februari 1946, är kommittéen SR äldsta underorgan.³⁶

På grund av de motsättningar som fanns mellan de permanenta medlemmarna i SR från 1947 och framåt förlorade MSC sin betydelse även om möten fortsatte att hållas minst var fjortonde dag. Någon substanti-

ell förändring skedde inte i MSC de kommande 50 åren även om viss dramatik fanns i samband med internationella kriser. Med inrättandet av DPKO 1992 skapades en mer tydlig struktur för planering och ledning av de fredsbevarande insatserna. Insatserna hade också blivit mer komplexa och kraven på ledning och styrning ökat. Utvecklingen innebar att FN-sekretariatet definitivt ersatte den militära stabskommittén i att hantera FN:s fredsbevarande militära del och lämnade kommittén i en begränsad roll.

Under 2010 började MSC verksamhet att förändras och kopplingen till SR agenda och arbete stärktes, fler tematiska diskussioner genomfördes och de icke-permanenta medlemmarnas militära representanter inbjöds att delta regelbundet. De hade dock ingen möjlighet att påverka vad som skulle diskuteras eller att följa med på de fältbesök som militära stabskommittén började göra och inte heller påverka rapporter och verksamhetsberättelser. I de fall en icke-permanent medlem i SR inte har en officer i New York tillåts den nationen inte att delta i MSC möten. MSC möts varannan vecka och dessa möten är stängda. Ordförandeskapet roterar varje månad bland P5. MSC-program är oftast koordinerat med SR-program inte minst rörande mandatförnyelser. Dessutom diskuteras tematiska frågor som rör militära aspekter och som ibland diskuteras i SR. MSC drar nytta av partnerskap och aktivt engagemang med FN:s olika avdelningar för politik, insatser och logistik som inbjuds delta i MSC möten för att informera och svara på frågor.

När Sverige tog sin plats i MSC fanns en vilja att utveckla kommittén i en mer konstruktiv riktning och bli ett forum för diskussioner och rådgivning kring militära sakförhållanden.³⁷ För Sverige innebar det ytterligare en möjlighet att påverka och arbeta konstruktivt med att utveckla och effektiv-

sera FN:s fredsbevarande insatser. Men möjligheten innebar också att en tydlig styrning från Stockholm av arbetet i MSC behövdes eftersom MSC tidigare inte haft någon aktiv roll mot SR men nu skulle kunna få det. När MSC antog programmet för 2017 låg det i linje med tankarna om ett mer aktivt och relevant MSC och innehöll därför ett stort antal tematiska diskussioner, till exempel förnyelsen av FN:s fredsbevarande insatser, ny teknologi, terrorism, underrättelsefunktion m m. Enligt företrädare för Frankrike finns en vilja att fokusera på militära sakförhållanden och lämna den politiska retoriken utanför MSC.³⁸ MSC gör också två resor varje år till de fredsbevarande insatserna. Här fick inte de tio icke-permanenta medlemmarna (E10) i SR delta. Vid sonderingar från oss var Frankrike, USA och Storbritannien positiva till att släppa in E10 vid dessa resor.

Samtidigt som MSC antog programmet för 2017 sände de en skrivelse till SR där man ville formalisera de nya stegen för att utveckla MSC till en mer relevant och konstruktiv del av dess verksamhet.³⁹ Något svar från SR gavs inte. Det verkade finnas en vilja från de permanenta medlemmarna, åtminstone på den militära sidan, att reformera MSC och göra den mer relevant. Vi militärrådgivare förordade att Sverige skulle stödja initiativet och vara konstruktiv, transparent och pådrivande.⁴⁰ Under 2017 tog vi därför initiativet att samla E10 militärrådgivare för att diskutera hur vi kunde involveras mer i MSC arbete och bidra till en reformering av dess arbete med fokus på transparens, inkluderande arbetssätt och effektivare bidrag till de fredsbevarande insatserna. I december 2017 beslutade militärrådgivarna från E10 gemensamt att Sverige skulle leda arbetet samt att ett brev skulle överlämnas till MSC. Efter beredning överlämnades brevet i januari till MSC innehållande tre förslag: tolkning till FN:s alla officiella språk;

möjlighet att påverka MSC:s arbetsprogram och möjlighet för E10 att delta i MSC resor till insatserna. Brevet undertecknades av Ekvatorialguineas ambassadör som var koordinator för E10 i januari.⁴¹

Under våren informerades militärrådgivarna för de valda medlemmarna i SR att tolkning och möjlighet att påverka MSC arbetsprogram var möjligt.⁴² Efter beskedet tog Sverige initiativ till två nya lägesföredragningar i MSC. Dessa var medicinskt stöd i fredsbevarande insatser och GF budgetarbete (femte kommittén) och dess påverkan på de fredsbevarande insatserna. MSC accepterade dessa förslag och vi fick också utforma konceptnoterna för föredragningarna, vilket var första gången en E10-medlem fick den möjligheten. Sommaren 2018 meddelade MSC att E10 skulle få delta i dess resor till de fredsbevarande insatserna.

Den 12 juli 2018 samlade vi åter E10 militärrådgivare för att diskutera hur MSC och E10 involvering ytterligare kunde utvecklas. Vid mötet beslutades också att de tre första deltagarna i kommande resa med MSC till de fredsbevarande insatserna skulle vara Elfenbenskusten, Nederländerna och Sverige. Detta meddelades också MSC i ett brev undertecknad av Sveriges militärrådgivare på övrigas uppdrag.⁴³ Under mötet beslutades också att åter tillstålla MSC ett brev från E10. Brevets innehåll var dels ett tack för att MSC accepterat alla de förslag som tidigare lämnats men också dels några nya. De nya förslagen var: att MSC inbjuder till en diskussion om hur MSC arbete; syfte och interaktion med bland annat SR och sekretariatet kan utvecklas; hur dialog och samverkan med de militära styrkecheferna i de fredsbevarande insatserna kan bli bättre samt att de nya arbetsmetoderna som E10 föreslagit och MSC accepterat inarbetas i MSC Working Methods Handbook. Brevet undertecknades av Sveriges ambas-

sadör Olof Skoog som var E10 koordinator för augusti.⁴⁴

I juni 2018 genomförde MSC ett möte där Alexandra Novosseloff redovisade sin forskning och den bok hon publicerat om MSC.⁴⁵ Enligt henne är MSC ett missförstått organ som aldrig har arbetat som det ursprungligen var tänkt. Hon tar en tydlig ställning för inrättandet av MSC med verklig vikt i SR beslutsprocess i samband med fredsoperationer. SR är enligt henne fortfarande det enda internationella organet som fattar bindande beslut om internationell fred och säkerhet, vilket tillåter militära operationer, utan officiella råd från militära experter och rådgivare. Att återskapa en sådan funktionalitet är den saknade delen i alla FN-reformer som genomförts under de senaste åren.⁴⁶ Man kan nog bedöma att hon står nära den franska ståndpunkten i frågan. Noterbart är att även Ryssland tidigare tagit initiativ för att reformera MSC. 2001 tog Rysslands FN-ambassadör Sergey Lavrov ett initiativ till att reformera MSC.⁴⁷ Ett annat exempel är att i samband med världstoppmötet 2005 föreslogs att FN-stadgan skulle ändras och alla referenser till militära stabskommittén skulle strykas. Generalsekretären tillstyrkte men Ryssland och Kina accepterade inte ändringen.

Sverige har också haft ett bredare internationellt inkluderande perspektiv på vårt arbete i MSC utöver E10. Under tiden i MSC har de nordiska länderna delgivits föredragningsunderlag från MSC samtliga möten. Likaså delgavs militärrådgivarna från Ukraina det öppna underlaget från MSC. Under vårt andra år i SR utvecklades också kontakten med representanter för Ekvatorialguinea som saknar militärrådgivare i New York. Även med Senegal (SR 2016–2017) och Etiopien (SR 2017–2018) har arbetet i MSC lett till en förtroendefull relation. I sammanhanget är det värt att nämna

att tack vare Sveriges militära engagemang i MINUSMA och den västra sektorn där Burkina Faso har haft två infanteribataljoner uppstod ett mycket förtroendefullt och gott samarbete med Burkina Fasos militärrådgivare överste Edouard Ouedraogo.⁴⁸ Detta inte minst genom att både jag och min ställföreträdare, överstelöjtnant Carl-Magnus R Svensson, tjänstgjort där när Burkina Faso också besatte sektorchefsbefattningen genom brigadgeneralen Daniel Sidiki Traoré.⁴⁹

Vi arbetade målmedvetet för att öppna upp MSC och göra dess arbete mer transparent, konstruktivt och relevant. Genom ett aktivt deltagande i samtliga möten med konstruktiva frågor och inlägg, informella samtal med framförallt P3, ena och samla EIO militärrådgivare och axla en arbetande och pådrivande roll samt kommunicera med MSC på ett formellt sätt med stöd av de permanenta representanterna (ambassadörerna) för EIO har utvecklingen av MSC varit framgångsrik. Under vår tid i MSC fick de icke-permanenta medlemmarna mer inflytande och kunde delta i mer av kommitténs verksamhet än någon gång tidigare. De permanenta medlemmarnas övergripande ambition att göra MSC mer direkt stödjande till SR har dock ännu inte realiserats. Intressant är att även om den militära komponenten bland dessa vill gå längre verkar den civila sidan mindre intresserade. Kanske finns här ett spänningsfält mellan den militära och civila delen av de permanenta medlemmarnas utrikesförvaltningar.

Nordiskt samarbete

De nordiska länderna har ett långvarigt, förtroendefullt och ömsesidigt samarbete sig emellan och i olika internationella sammanhang. Detta oaktat att några av oss är medlemmar i EU eller Nato medan andra

inte är det. Samarbetet i New York präglas av samma goda lagarbete och gemenskap. Det militära samarbetet oss emellan bedrivs bland annat inom ramen för Nordic Defence Cooperation (NORDEFKO) och bedrivs både på politisk och militär nivå och omfattar exempelvis utbildning och övning, logistik, internationella insatser och materiel.⁵⁰ En sådan överenskommelse sedan många år är att Finland svarar för utbildning av militärobservatörer, Danmark för militärpolis, Norge för logistik och Sverige för stabsofficerare till bland annat FN:s fredsbevarande insatser. 2013 tillkom gender vid det nordiska centret för gender i militära operationer som är förlagt till Sverige.⁵¹ Norge bedriver numera också underrättelseutbildning med internationellt fokus.

Som tidigare nämnts delgavs de andra nordiska länderna all information från MSC. Vi träffades också regelbundet för att redovisa läget i våra respektive länder när det gällde internationella insatser och verksamhet. Ett flertal gemensamma initiativ togs också och drevs gemensamt från New York innan de överfördes till våra respektive huvudstäder. Sverige tog, genom biträdande militärrådgivaren kapten Ann-Charlotte Lyman, 2017 initiativ till att starta ett nätverk för kvinnor med militär eller polisiär anknytning vid FN i New York. Det utvecklades snabbt till ett nordiskt projekt där Norges biträdande militärrådgivare deltog i starten och senare tog över ansvaret för nätverket, som fortfarande verkar och fungerar. Finland tog samtidigt ett initiativ att genomföra militärobservatörsutbildning enbart för kvinnor. Sverige och de övriga nordiska länderna stöttade Finland ekonomiskt eller med instruktörer.

De nordiska länderna har sedan lång tid gemensamt utbildat personal som ska beträda olika funktioner i FN. Den personalen kommer främst från våra egna länder men också

genom inbjudan från andra länder. Många länder har likande utbildningar på sina skolor eller centra för fredsbevarande insatser eller internationella relationer. Under 2017 och 2018 blev det alltmer tydligt att många av de nationerna som deltog i de fredsbevarande insatserna i FN inte hade tillräcklig förmåga för att uppträda i den hotmiljö som fanns. Ett tecken på det var de stora förluster som fanns ibland annat Mali och Sydsudan. FN efterlyste bilaterala träningsinsatser till stöd för de värst utsatta nationerna.

Sverige har sedan många år deltagit i samtliga av EU:s militära träningsinsatser i Afrika. Dessa är European Union Training Mission (EUTM) i Somalia, Centralafrikanska Republiken och Mali. Sedan många år bedrev också USA, genom United States Africa Command (AFRICOM), tränings- och stödsatser i många av de afrikanska nationerna som verkade i FN.⁵² Ryssland har varit bilateralt stora inom området under många år och Kina blir allt mer aktiv. Ryssland har också de senaste åren börjat använda privata kontroversiella säkerhetsföretag, med tydliga kopplingar till den ryska regimen, för utbildningsinsatser och annat stöd i konfliktområden.⁵³ Tyskland startade också några projekt liksom ett flertal andra nationer. De permanenta medlemmarna i SR har egna intressen i de olika konfliktområdena och kan använda sitt veto i SR för att blockera förslag som skulle kunna påverka den egna aktiviteten eller sina relationer med de viktigaste aktörerna. Av det skälet, bland andra, är det viktigt att andra nationer, såsom Sverige, bidrar med träningsinsatser och kapacitetsbyggande aktiviteter så att inte de behövande länderna inte enbart faller under de permanenta medlemmarnas intressesfär.

Efter diskussion bland de nordiska militärrådgivarna i New York lämnades ett gemensamt förslag till våra huvudstäder om

att vi tillsammans skulle bejaka FN:s begäran om stöd med ett militärt träningsteam till MINUSMA. Fördelen där var att det svenska förbundet kunde lämna stöd under genomförandet samtidigt som förbanden i Mali hade stora behov. Våren 2019 bidrog därför Sverige och Finland med ett mobilt träningsteam då cirka 400 soldater från Liberia, Elfenbenskusten, Egypten och Burkina Faso utbildades i grundläggande militära förmågor den 14 februari till den 2 april.⁵⁴ Norge valde tidigt att inte delta eftersom de ansåg sig inte ha resurser till det. Danmark hoppade av någon månad före genomförandet på grund av att tidsplanen försköts. Insatsen blev mycket väl mottagen av de länder som mottog utbildningen. Tyvärr kunde inte utbildningen upprepas då andra uppgifter prioriterades.

Inom ramen för det nordiska samarbetet tog Norge initiativ till att stödja FN med transportflyg. Det är en stor brist på sådana resurser och många länder är motvilliga till att stödja då det ofta binder upp egna kritiska förmågor under lång tid. Norge tillsammans med Sverige, Danmark, Belgien och Portugal erbjöd nu ett nytt koncept där vi skulle dela på insatsen genom att ansvara för sex månader vardera. Sekretariatet var inledningsvis skeptiskt inställda då de anser att multinationella förbandsbidrag är komplicerade att hantera juridiskt och ekonomiskt. När väl erbjudandet accepterades levererade dessa länder över förväntan och FN ändrade där efter sin inställning till multinationella förband. Även detta gav inflytande i SR. Genom att leverera effekt och verkliga bidrag talar man utifrån en styrkeposition. Ifall man inte deltar i insatserna är det svårt att kritisera när man tycker att andra bör göra mer. När man delar umbäranden och svårigheter uppstår tillit och förtroende.

Samarbete med andra militärrådgivare och resultat

I New York finns ett par hundra militär- och polisrådgivare. En del nationer har ett flertal och bland annat har P5 ett stort antal officeraren på plats. Det varierar något men tre till sju har noterats. Ryssland och framförallt Kina har ett flertal på plats inklusive generaler på högre nivå. USA har också officerare som hanterar värdlandsstöd till den diplomatiska kåren i New York och har därför ett par officerare avdelade för att hantera den militära och polisiära delen av diplomatikåren.⁵⁵

Utöver SR och de fredsbevarande insatserna och dess utveckling fokuserar de flesta militärrådgivarna på arbetet i GF olika utskott. Fjärde utskottet, som hanterar de fredsbevarande insatserna, debatterar och förhandlar varje år rapporten om läget i de olika konflikterna och GF styrning till sekretariatet för fredsbevarande insatser. Fjärde utskottet blir därmed centralt i utvecklingen av de fredsbevarande insatserna och dess effektivitet. Ett utskott som ofta undervärderas är femte utskottet som hanterar FN:s budget. Sverige har ingen som på heltid följer detta arbete utan det är en tillikauppgift för en av diplomaterna. Utan insikt och kunskap om budgetarbetet är det mycket svårt att driva förändring och modernisering av de fredsbevarande insatserna.

De permanenta medlemmarna i SR är betydligt mycket bättre på att agera sammanhållet i alla utskott och koordinerat med arbetet i SR. Exempel på detta är att dessa länder kan göra motstånd i SR men till slut hitta en kompromiss. Detta följes sedan upp i fjärde utskottets förhandlingar om styrningen av de fredsbevarande insatserna och där de verkar för att GF ska ge annan inriktning än den som beslutats i SR. Sista spiken i kistan är när budgeten för insatser

eller andra delar av FN förhandlas i femte utskottet så accepterar dessa länder inte att finansiera insatserna och de tematiska satsningar som beslutats i SR eller i fjärde utskottet. Exempelvis drog Ryssland och Kina så gott som alltid undan finansieringen av befattningar för jämställdhetsarbetet och arbetet med mänskliga rättigheter, oaktat att både SR och GF beslutat om att stärka området. Detta samtidigt som USA aldrig fullt ut finansiera insatserna utan krävde generella neddragningar.

President Donald Trump beslutade 2017 att sänka USA:s andel av fredsbevarandebudgeten från 28 procent till 25 procent. I realiteten utbetalades inte det utan USA:s bidrag låg på cirka 23 procent, även om det på senare åren har ökat något. Kinas andel av budgeten låg då på cirka 13 procent och är ökande och var 2019 strax över 15 procent. Ryssland stod då för blygsamma 4,5 procent men har sedan sänkt sin andel till cirka 3 procent. Sveriges bidrag till budgeten för de fredsbevarande insatserna ligger normalt på strax under 1 procent. Under våra år i SR var budgeten för de fredsbevarande insatserna inledningsvis cirka 7,2 miljarder amerikanska dollar (USD) för att ett par år senare ligga på cirka 6,5 miljarder USD.⁵⁶ Givet utmaningarna och behoven av utveckling och förbättring samt reduceringarna av budgeten i femte utskottet är de fredsbevarande insatserna i realiteten kroniskt underfinansierade.

Det finns definitivt ett spänningsfält mellan SR och GF. Beslut i GF är inte folkrättsligt bindande och kan inte hindras genom veto medan beslut i SR är det och kan hindras genom veto. Därför har också GF vid flera tillfällen tagit, bland P5, kontroversiella beslut att till exempel fördöma olika nationer. Detta i sin tur kritiserar av dessa, bland annat USA och Ryssland. För USA har det oftast gällt situationen i mellanöstern och

Israel, för Ryssland har det istället varit situationen i Ukraina, speciellt Krim. Ukraina drev under sin tid som en icke-permanent medlem i SR 2016–2017 frågan om internationell säkerhet i Europa, underförstått i Ukraina. Efter att de lämnade SR förde de över dessa frågor till GF och drev där fram flera resolutioner som antogs av GF och som riktade kritik mot Ryssland.

Sverige var en av Ukrainas förkämpar i New York. Efter att de lämnat SR arrangerade Sverige flera möten om läget i Ukraina för att hålla frågan levande. Intressant är också den respekt och uppmärksamhet både Sveriges Försvarsminister och Överbefälhavare (ÖB) och deras besök i Ukraina väckt bland den diplomatiska kåren. Att ÖB besökte frontlinjen i Ukraina iförd hjälm och skyddsväst imponerade på de västliga militärrådgivarna och uppskattades mycket av Ukraina. Givet händelserna i Svarta havet då Ryssland bordade och tillfånga tog en ukrainsk besättning fick frågan ny energi och ett flertal möten och sammankomster hölls om läget. Ukraina började nu också regelbundet delge information om läget längs frontlinjen och på Krim. Bland annat redovisades närvaron av möjliga kärnvapenbestyckade flygplan, fartyg och plattformar. Sverige lämnade fortsatt stöd till Ukrainas militärrådgivare genom aktivt deltagande i möten och debatter men också genom att bjuda in Ukraina till andra möten och seminarier samt för att träffa representanter för Sverige.

I Sverige har också kritik då och då förts fram mot FN som ineffektivt och korrumperat. Bland annat har det pekats på att vissa totalitära länder sitter i kommittéer för mänskliga rättigheter o s v. Det man glömmer bort är att FN och GF är en mellanstatlig organisation byggd på inkluderande multilateralism, det vill säga att varje land har en röst. Så är det inte i SR där P5 har vetorätt och resten av FN-kretsens 188 stater representeras av

tio valda medlemmar i taget. Ojämligheten har kritiserats och många vill reformera FN i grunden. Men man måste fundera över alternativen. Man torde kunna förvänta sig att om inte USA, Ryssland och Kina inte hade vetomöjligheten så skulle de sannolikt lämna FN, så som USA och Ryssland gjort när det gäller olika internationella domstolar och andra organisationer. För Sveriges, som ett litet land, är FN en central del i det multilaterala systemet. De svagheter som FN har överskuggar enligt mångas mening inte de fördelar och styrkor som FN har. Winston Churchill förespråkade energiskt för demokrati mot envælde.⁵⁷ Han framförde detta i det brittiska underhuset 1947 när han sa ”Demokrati är det värsta styrelseskicket – om man räknar bort alla andra som testats genom historien,” vilket kan överföras till arbetet i FN.⁵⁸

För att öka våra påverkansmöjligheter och bygga relationer med övriga militärrådgivare arrangerade vi ett stort antal föredrag och möjlighet att träffa svenska företrädare. När generallöjtnant Dennis Gyllensporre (militär styrkechef i MINUSMA) besökte New York arrangerade vi möte med alla militärrådgivare i SR. På motsvarande sätt arrangerade vi föredrag och möten med: generalmajor Per Lodin (chef för UNMOGIP); brigadgeneral Mats Ström (ställföreträdande chef för MINURSO); brigadgeneral Stefan Andersson (sektorchef i MINUSMA); konteramiral Anders Grenstad (svensk delegationschef vid NNSC i Korea); överstelöjtnant Malin Persson (chef för Sveriges C-130 bidrag till MINUSMA); major Krister Fahlstedt (den första militära genderrådgivaren i FN) och överste Johan Huovinen (militärrådgivare vid OSSE och i Ukraina).⁵⁹

Ytterligare ett exempel är att när ÖB deltog i FN:s försvarschefskonferens i New York, som infaller vartannat år, arrangerades en arbetsfrukost med försvarscheferna

från Frankrike, Storbritannien och USA samt de nordiska länderna. Temat för mötet var läget i Sahel och Mali vilket möjliggjordes av att generallöjtnant Dennis Gyllensporre deltog med direkta erfarenheter från området. Genom platsen i SR och MSC samt att ha höga chefsposter i FN samt att också vara aktiva i olika arbetsgrupper i New York stärktes vår ställning och vi blev en intressant samarbetspartner för många. Dessa arrangemang innebar att Sveriges position flyttades fram och vi blev en viktig aktör på den militära sidan också i SR. Genom vårt arbete tillsammans med högt uppsatta befattningshavare gavs inflytande som resulterade i att vi fick fler generalsbefattningar än någonsin tidigare. Kronan på verket var när generallöjtnant Gyllensporre blev militär styrkechef för FN:s kanske viktigaste och mest riskfyllda insats, MINUSMA. Sverige hade under en period fyra flaggofficerare på viktiga befattningar, vilket är ojämförligt många.

Sverige levererade också under perioden framstående militära bidrag. Dels var vi med och startade underrättelsefunktionen i MINUSMA och FN genom bidraget ASIFU och vår ISR TF. Tack var den fick vi också under ett antal år befattningen att vara chef för underrättelsefunktionen (U₂) i MINUSMA. Sverige är det land som hittills längst av alla bidragande länder levererat ett så kvalificerat underrättelsebidrag. I närmare fem år verkade vi i Mali med ett sådant förband. Samtidigt levererade Sverige på rekordtid en varningsradar (Artillerilokaliseringsradar UndE₂₃) som verkat dygnet runt i drygt två och ett halvt år. Vid ÖB:s besök i New York 2017 erbjöds resursen för att öka skyddet över FN:s förläggning i Timbuktu efter ett flertal raketbeskjutningar. FN accepterade erbjudandet och 30 dagar senare var Sveriges UndE₂₃ på plats i Mali och operativ redan efter ett par timmar. Den snabba

tilltransporten gjorde stort intryck på FN. Vi deltog också i Mali i det multinationella transportflygförbandet med ett transportflygplan (TP84/C-130). Under perioden erbjöd Sverige FN att delta i insatsen i Västsahara med observatörer och övervakningsinsatsen i Jemen med monitorer. I båda insatserna fick vi också två befattningar vardera. När vi gjorde det fick vi också generalsbefattningen i MINURSO och ett erbjudande att nominera en general som chef för insatsen i Jemen. Sedan tidigare hade Sverige observatörer och stabsofficerare i DRC, Sydsudan, Mellanöstern, Kashmir och Mali.⁶⁰

Ytterligare ett gott exempel på hur inflytandet ökade och vi flyttade fram våra positioner är vårt arbete i GF utskott för fredsbevarande insatser (C₃₄). C₃₄ arbetar med att utveckla styrningen och inriktningen av den fredsbevarande verksamheten. Arbetet bedrivs främst under hösten och vintern och avslutas med regelrätt förhandling bland medlemsstaterna över ett dokument som därefter antas i GF och som då blir medlemsstaternas styrning till sekretariatet. Dokumentet måste antas i konsensus av de regionala grupperna vilket resulterade i många sena kvällar och nätter som ägnades åt att mejsla fram kompromisser. Centralt för att få igenom en position är att den under hösten förankrats och diskuterats underhand med likasinnade och nyckelspelare i de andra regionala grupperna. Viktigt är också att överväga vilka positioner som andra länder har och som kan accepteras hemma i Stockholm.

Sverige har varit aktivt i dessa förhandlingar och genom att vi under tiden i SR förstärktes med en officer kunde vi fortsätta att vara det. Första året i SR stöttade vi andra europeiska kollegor i arbetet där olika nationer leder arbetsgrupper och förhandlar för EU-gruppen. Andra året kunde vi genom att ha flyttat fram våra positioner i andra sam-

manhang, platsen i SR och det utmärkta arbetet av ställföreträdande militärrådgivaren överstelöjtnant Carl-Magnus Svensson, få ansvaret för att leda en av EU:s förhandlingsgrupper. Han lyckades öppna upp och driva utvecklingen framåt. Resultatet blev enligt min uppfattning den bästa C34-rapporten på många år genom att den föregående rapporten kunde revideras, moderniseras och viktiga frågor om förnyelse inom områden som användande av modern teknologi, ökad jämställdhet och krav på militär effektivitet kunde tillföras eller befästas.

Givet den mer komplexa miljön och de effekter globaliseringen haft på internationell terrorism behöver FN:s fredsbevarande insatser effektiviseras, moderniseras, arbeta mer proaktivt och fokusera på skydd av civila och mänskliga rättigheter. Sveriges militära engagemang i FN ligger här på framkant. Samtidigt behöver de kapacitetsbyggande initiativen stärkas i reformeringen av säkerhetsstrukturer i konfliktområdena och bland de utvecklingsländer som lämnar bidrag till FN:s fredsbevarande operationer. Som nämnts tidigare bidrar Sverige aktivt genom deltagande i alla EU:s tre träningsinsatser men också genom utbildning av internationella officerare vid SWEDINT. Vi stödjer också FN med utbildning av genderrådgivare vid det nordiska gendercentrat i Kungsängen.⁶¹

Jämställdhet och säkerhet

Sedan många år jämställdhetsarbetet av avgörande betydelse för de fredsbevarande insatserna och ett viktigt fokusområde för militärrådgivaren. Detta manifesteras sedan lång tid i bland annat resolution 1325. FN ställde också redan 2017 krav på att alla nationer ska bidra med minst 15 procent kvinnor som stabsofficerare och observatörer samt att genderrådgivare ska tillföras alla

fredsbevarande insatser. Kravet på andelen kvinnor har ökat med 1 procentenhet årligen och ligger numera på närmare 20 procent.⁶² Som tidigare nämnts tog Sverige initiativet till att starta ett kvinnligt nätverk för officerare i New York och Sverige hade den första militära genderrådgivaren i FN:s fredsbevarande insatser (MINUSMA). Sverige har även varit aktivt och pådrivande bland annat för att inrätta genderrådgivare i den militära staben i sekretariatet i New York. Genom ett initiativ från Sverige gjorde de nordiska länderna en gemensam framstöt och begärde ett möte med FN:s militärrådgivare och kräva att den tillfälliga genderbefattning som fanns vid den militära staben i sekretariatet permanentades, flyttades från en sektion till militärrådgivarens kontor och att nivån höjdes från major till överstelöjtnant. Detta initiativ följdes upp av samtliga nordiska ambassadörer som skrev ett brev till chefen för DPO, Under-Secretary-General Jean-Pierre Lacroix, som var positiv.⁶³ Befattningen omstrukturerades också i linje med förslaget även om den fortsatt var placerad på en underavdelning.

Sexuella trakasserier är ett problem som förekommer i FN-systemet. FN arbetar på olika plan för att förebygga och hantera sexuella trakasserier, bland annat genom en 24-timmars telefonlinje för att rapportera klagomål, obligatorisk utbildning bland personal och en högnivå-Task Force, som ska presentera systemövergripande rekommendationer. Inom FN:s kontor för intern översyn Office of Internal Oversight Services (OIOS) har flera tjänster med kompetens att utreda sexuella trakasserier tillsatts för att förbättra hanteringen av klagomål inom FN. Sverige spelar en aktiv roll inom FN-systemet för att trycka på för agerande, transparens och ansvarsutkrävande, inte minst genom att säkerställa att frågan diskuterades under

fonderna och programmens styrelsemöten i juni varje år.

Den 15 maj 2017 höll försvarsminister Peter Hultqvist tal i SR om sexuellt våld i konflikter.⁶⁴ Han lyfte där fram betydelsen av att inte bara tala utan att agera och ingripa. Försvarsministern påtalade också att Sverige arbetade hårt för att antalet kvinnor bland de svenska fredsbevararna skulle uppnå 15 procent vid utgången av 2017. Ett mål som vi hittills inte har uppnått.⁶⁵ Att öka andelen kvinnor i de fredsbevarande insatserna är ett sätt att öka effektiviteten i insatserna genom att rekryteringsbasen ökar och att det blir lättare att föra dialog med den kvinnliga delen av befolkningen i konfliktområdet, där det ofta råder starka patriarkala strukturer. I SR har den här debatten förts vid otaliga tillfällen och skiljelinjerna går enligt tidigare nämnda traditionella mönster. Bland militärrådgivarna i de flesta andra länderna var jämställdhetsarbetet en självklarhet. Även länder som Indien och Bangladesh drev dessa frågor och föregick med gott exempel liksom många afrikanska länder när det gällde att öka andelen kvinnor i insatserna.

Underrättelseutveckling – Peacekeeping Intelligence (PKI)

Ett annat fokusområde av betydelse under åren i New York var FN:s underrättelseutveckling som sammanträffade med Sveriges kvalificerade underrättelsebidrag till MINUSMA. Vid Sveriges inträde i SR kulminerade också debatten om de tillkortakommanden som fanns för att upprätthålla internationell fred och säkerhet. Dessa hade tidigare belysts i olika rapporter, bland annat Brahimi-rapporten och HIPPO-rapporten, men inte mycket hade hänt.⁶⁶ Ett

par år tidigare hade Sverige tillsammans med Nederländerna, Norge, Danmark och Tyskland tagit ett initiativ till att etablera en underrättelsefunktion i FN:s fredsbevarande insatser. Initiativet hade möjliggjorts genom att chefen för Department of Peacekeeping Operations, Under-Secretary-General Hervé Ladsous, i princip rundade såväl SR som GF och beslutade att tillföra ett underrättelseförband till insatsen i Mali.

Sverige blev därmed tillsammans med Nederländerna de första länderna att ställa ett underrättelseförband till FN:s förfogande. Sverige tillförde ett ISR-förband (Intelligence, Reconnaissance and Surveillance) där Livregimentets husarer (K3)⁶⁷ var uppsättande förband med stöd av många andra delar av Försvarsmakten till sektor väst och Timbuktu.⁶⁸ Nederländerna gjorde motsvarande till sektor öst och Gao. Sverige fick senare ansvaret för befattningen som underrättelsechef i styrkehögkvarteret (FHQ) för MINUSMA. Under de två åren i SR genomfördes ett flertal tematiska debatter om fredsbevarande insatser. I samtliga dessa kunde Sverige lyfta fram våra egna erfarenheter och peka på betydelsen av goda underrättelser för att minska egna förluster samt effektivt kunna skydda civila.

Sverige har fortsatt att vara en av de viktigaste aktörerna för att utveckla FN:s underrättelseförmåga i de fredsbevarande insatserna. Detta efter hård debatt och ett starkt motstånd från bland annat Ryssland, där den ryska utrikesminister Lavrov personligen ingrep. Trots motståndet införde FN begreppet ”Peacekeeping Intelligence (PKI)” och utvecklade också en policy för det. Sverige har ingått i alla de arbetsgrupper som arbetat fram olika handböcker för PKI och ISR-förband. Vi har också bidragit med extra budgetmedel för att stödja utvecklingen av FN:s policy för PKI. Genom att Sverige var en av de centrala aktörerna

fick vi en stark ställning i frågan och kunde använda vårt bidrag och våra erfarenheter för att driva andra viktiga frågor. Genom att integrera vårt tematiska stöd till generalsekreterarens reformagenda bland annat inom PKI och vårt arbete i SR har Sverige fått ett ökat inflytande och en ökad trovärdighet som aktör samtidigt som FN givits bättre möjligheter att lösa sina uppgifter och minska förlusterna. Arbetet i SR och med PKI har bidragit till att effektivisera de fredsbevarande insatserna som SR har beslutat om. Inom ramen för utvecklingen av FN:s fredsbevarande insatser så innebär det en reell och funktionell operativ effekt i FN:s insatsområden. I en samlad bedömning inom vilka områden Sverige har såväl trovärdighet som realistisk påverkansmöjlighet så framstår underrättelseförmåga, minröjning, sjukvård, flygtransport och jämställdhet som de mest lämpade för att utgöra ett svenskt nationellt bidrag till fortsatt utveckling av FN:s militära förmåga.

Den aktör som motarbetar införandet av PKI, användande av modern teknologi och en bättre lägesuppfattning är framför allt Ryssland. Tillsammans med bland annat Kina, Iran och Marocko har de både i GF och i SR arbetsgrupp för fredsbevarande insatser försökt blockera, fördröja och urvattna funktionen. Bevekelsegrunderna för agerandet är sannolikt att dessa länder inte vill ha ett starkt FN som skulle kunna agera kraftfullare eller rent av internera mot regimer eller grupper som bryter mot FN-stadgan. Dessa länder har dessutom ofta egna relationer till regioner, grupper och nationer som de vill skydda. Länderna har också själva i många stycken egna inrikespolitiska skäl till att påverka. På samma sätt har dessa och andra länder försökt begränsa utvecklingen av mänskliga rättigheter och jämställdhet i de fredsbevarande insatserna. Dessa nationer framstår därför

som de starkaste motkrafterna i att utveckla effektivare fredsbevarande insatser med färre förluster för FN och bättre skydd för civila och mänskliga rättigheter. Därför har militärrådgivaren och Sverige en viktig roll i att driva på utvecklingen och vara en positiv kraft för den utvecklingen. Det sin tur kräver goda förberedelser, nätverkande och gedigen kunskap om internationella markoperationer och modern krigföring samt i många stycken resurser för expertstöd och stöd med extra budgetmedel.

Minröjning och hantering av oexploderad ammunition

Ett tredje fokusområde inom militärrådgivarens intressesfär ligger frågor om nedrustning och inhumana vapen. Tematiskt hantaras dessa frågor av UD men där läggs främst ett humanitärt och mänskligt perspektiv på dessa frågor, vilket är viktigt. Det ingår i militärrådgivarens roll att värdera dessa frågor och ge militära råd både ur ett funktionellt perspektiv men också för att belysa konsekvenserna på legitima militära insatser. Arbetet sker i första hand i Stockholm men kommer emellanåt upp i New York för dialog och möten. Vanligast förekommande i New York är arbetet med minor och andra liknande områden.

Ett av dessa områden i FN och SR är Mine Action (MA) som är en viktig del inom FN:s arbete som också har debatterats frekvent i SR. Mellan 2014 och 2017 skedde en fördubbling av dödade och skadade till följd av minor, oexploderad ammunition (OXA) och improviserade laddningar (Improvised Explosive Device – IED) i världen. Det har skett en minskning av offer för minor men användningen av, och offer för, IED har ökat markant. Av de cirka 8 500 individer som var offer för minor och IED under perioden var en fjärdedel barn. United Nations Mine

Action Service (UNMAS) arbetar med koordinering och implementering av åtgärder för att minska hotet från minor, IED och OXA. De ansvarar bland annat för FN:s strategi för att hantera minor och OXA för vilket de har tagit fram en särskild strategi som redogör för strategiska mål och åtaganden inom området. Strategin anger även åtgärder och aktiviteter på både global och nationell nivå för att svara upp mot kontextspecifika krav och prioriteringar samt framhåller vikten av att MA integreras över gränserna mellan humanitärt arbete, humanitär rätt, fred och säkerhet samt utveckling.⁶⁹

I juni 2017, under Bolivias ordförandeskap i SR, antogs resolution 2365 som är den första som enbart avhandlar MA.⁷⁰ Som efterspel till denna presenterades den 21 juni 2018 rapporten ”Comprehensive approach to mine action”⁷¹ som ger en överblick över FN:s åtgärder på det hot som minor, IED och OXA utger. Rapporten täcker perioden 1 juli 2017 till 30 april 2018 och presenterar data och analyser från FN och medlemsstaterna. Sverige underströk vid presentationen av rapporten den allvarliga risken minor, IED och OXA utgör även efter en konflikt. Detta påverkar både fredsbyggandeprocessen och den humanitära situationen. Minröjning är en mycket viktig del i att möjliggöra fredsbevarande insatser och arbete.

Det finns en ökad medvetenhet att MA spänner över många områden och Sverige har framhållit att i detta är genderperspektivet särskilt viktigt. Kvinnor och barn är utsatta när det kommer till minor och OXA. Det har även visat sig att kvinnor har en större vilja än män att dela med sig om information kring detta. Sverige har under de senaste tio åren bidragit med mer än 100 miljoner USD till MA. Under 2018 meddelade Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete (Sida) att man antagit ett nytt 4-årigt program där man satsade 320 miljoner kronor på han-

tering av OXA och bomber.⁷² Sida är en partner både till UNMAS och Röda Korset och genomför humanitärt arbete, inklusive minröjning runt om i världen. Sverige officiella linje är att konventioner som förbjuder användningen av personminor, klusterammunition och användandet av OXA är det mest effektiva sättet att förebygga riskerna förknippade med dessa vapen.

Sammanfattande erfarenheter, slutsatser och rekommendationer

Erfarenheterna från tiden i SR ur ett militärt perspektiv har varit omfattande och alla dessa ryms inte i artikeln. Ur mängden av positiva och utmanande upplevelser har jag i den här avslutande reflektionen valt ut fyra positiva upplevelser och en rad utmaningar som Sverige och FN bör fortsätta arbeta med. Bland de positiva är den respekt och uppskattning som jag mött som företrädare för Sverige. Sveriges rykte är grundmurat gott. Ett rykte som byggts upp under hela FN:s historia genom vårt deltagande i de fredsbevarande insatserna, uppoffringar och ekonomiska stöd. Vår ständiga uppmärksamhet på mänskliga rättigheter, inkluderande uppträdande och opartiskhet har också varit framgångsfaktorer.

En andra positiv erfarenhet är att Sverige ligger bland de främsta västliga länderna när det gäller att leverera militär förmåga och kompetens. Genom att stödja med observatörer, stabspersonal och förband samtidigt som vi har lämnat expertstöd och varit drivande i utvecklingsarbetet har vi varit framåtblickande och värdefulla för FN och de fredsbevarande insatserna i utvecklingsarbetet. Men vi är också förebilder för andra nationer. Vi är i det perspektivet något av en stormakt som har levererat spets-

förmågor och bredd under lång tid. Det ger inflytande och respekt. Vår röst i såväl FN, SR som MSC stärks och hörs även i detta sammanhang.

En tredje positiv erfarenhet är att stödet från Försvarmakten, i alla avseende, till oss i New York, både militärrådgivare och diplomater, fungerade utmärkt och gjorde att vi stod tryggare och bättre förberedda. Därmed kunde vi ha en egen uppfattning som gav nya ingångar och respekt. Utöver underrättelsestöd och expertstöd har även vårt långa engagemang på den koreanska halvön släppt in oss militärrådgivare i annans slutna rum. Ett annat bevis på det är när USA visade upp missildelar från Jemen och vi fick delta i Washington och inspektera och lämna egna omdömen.

En fjärde positiv erfarenhet är att arbetet med kollegorna från UD har varit oerhört utvecklande och berikande genom att lära av deras kompetens och förmåga. Här har Försvarmakten en del att lära när det gäller att rekrytera och utveckla personal med spetskompetens inom språk, diplomati, intellektuell spänst och säkerhetspolitik. I arbete med diplomater finns det, i vissa frågor, stor resonans mellan personen och en informell politikslinje. Det kan vara viktigt att dra sig till minnes Max Weber idé om att den ideala byråkratin och tjänstemannen som är saklig, värdeneutral och styrd av de stiftade lagarna och besluten. Ett neutralt förhållningsätt till genomförandet av regeringens politik bör vara varje statligt anställd mål.⁷³

En mer problematisk erfarenhet är att trots tal om en ”comprehensive approach” så synes det svårt att få de politiska, militära och ekonomiska maktmedlen att vara koordinerade och en självklar del i säkerhetspolitiken och de fredsbevarande insatserna. Det gäller både på nationell nivå och genom internationella multilaterala organisationer. Allt för ofta står olika principer med uppen-

bara målkonflikter mot varandra. I SR är det främst de permanenta medlemmarnas oheliga allians att hålla de valda medlemmarna utanför och arbeta på de inre linjerna i SR, GF och budgetutskottet. Från svensk utgångspunkt är det myndigheternas självständighet och olika departements egna strategier och prioriteringar. Alla med övertygelsen att de arbetar på det effektivaste sättet men inte alltid koordinerade.

En annan iakttagelse är att efter tiden i SR monterades underrättelsestödet till New York ned, de säkerhetspolitiska rapportörerna drogs in och endast några få diplomater täcker i dag SR. Om vi inför och under tiden i SR argumenterade för att arbetet var mycket viktigt, så verkar det inte vara så nu. En välunderrättad FN-representation borde vara lika viktigt mellan våra perioder i SR som under medlemskapet, även om arbetsmetoderna är annorlunda. Man skulle kunna argumentera för att det är ännu viktigare när vi inte sitter i SR och har direkt insyn och påverkan. Vi bör enligt min mening vara engagerade i SR även i tider när vi inte har en plats i SR. Internationell fred och säkerhet är alltid viktigt och arbetet måste vara långsiktigt och uthålligt. FN har också en särart i förhållande till andra internationella multilaterala organisationer genom sin globala påverkan och sitt förebyggande arbete samtidigt som man hanterar internationell fred och säkerhet.

Även om vi ibland tror att det är näst intill omöjligt att förändra institutioner som FN, SR eller MSC visar erfarenheten tydligt att det går om man är väl förberedd, uthållig och har rätt kompetens. Vi lyckades förändra hur MSC arbetade 70 år efter dess tillkomst och ge de icke-permanenta medlemmarna tillträde till verksamhet som vi tidigare inte haft. Genom att under ett år ha byggt relationer, visat framåtanda, professionalism och därefter ödmjukt inkludera

samtliga nationer nåddes framgång. Alla de bidrag som vi kunde lämna i insatserna, genom experter och att vara aktiv och driva frågor bidrog också till detta.

En erfarenhet är att när man delar bördor bärs de lättare av alla och att Sverige i många stycken är en militär förebild i de fredsbevarande insatserna. Sverige bör fortsätta att lämna substantiella bidrag med mark- och flygförband samt stabsofficerare och observatörer. Det i sin tur innebär att vi kommer att bli inbjudna att delta i förhandlingar och arbetsgrupper eller får möjligheter att besätta viktiga poster i systemet. Genom att ta sig an centrala positioner ges möjlighet att både ta ansvar och få inflytande över det fredsbevarande arbetet. Ansvar som kan vara påfrestande, inte minst för Försvarmakten, men som utgör en viktig del av Sverige internationella arbete för fred, demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet.

De fredsbevarande insatserna tenderar till att pågå under många år. Erfarenhet visar att en bra "exit strategy" är att stödja utvecklingen av militära och polisiära komponenter hos värdnationen, regionala aktörerna och i FN. Då kan de på sikt själva ta ansvaret. Vi bör tillsammans med andra öka ambitionen när det gäller träningsinsatser och mentorskapsverksamhet. Här bör vi fokusera på att utbilda officerare och underofficerare enligt konceptet "train the trainers". Det kräver i sin tur långsiktighet och uthållighet då det kan ta lång tid att bygga upp förtroliga relationer, väl fungerande koncept samt få ekonomisk effektivitet.

En avslutande erfarenhet är att förberedelser, bemanningen och stöd till militärråd-

givarna bör överses och likriktas mot hur vi hanterar våra försvarsattachéer. Det skulle ge många synergier och en ökad kapacitet hos militärrådgivarna. Samtidigt skulle de kunna leverera mer hemåt och ge bättre militära råd. I dagens värld är skeenden snabba och komplexa. En individ kan inte ensam besitta all kompetens som erfordras för att hantera utmaningen. En del av de generella kompetenser och erfarenheter en militärrådgivare bör ha, utöver djup professionskunskap, är språk och erfarenheter av internationella insatser. I New York också erfarenhet av FN:s fältarbete och arbetssätt.

Inte förrän överstelöjtnant Anders B Svensson på uppdrag av professor Kjell Engelbrekt kontaktade mig har någon begärt att jag eller mina medarbetare ska teckna ner eller redovisa erfarenheter från New York på ett strukturerat sätt. I kontakt med andra i liknade situation har jag uppfattat att det är det normala. Förbandschefer i insatser skriver en slutrapport men enskilda officerare gör det möjligen på eget initiativ och någon strukturerad metod för att dokumentera och behandla erfarenheter av säkerhetspolitik, strategi och ledarskap i internationella befattningar synes inte finnas. För några år sedan fanns ett samarbete mellan Försvarmakten och FHS i frågan men det tycks ha avsnat. Här bör vi bli bättre. Den här texten är ett försök till att bidra till det.

Författaren är överste och var militärrådgivare vid Sveriges ständiga representation vid FN i New York 2016–2019.

Bilaga

Militärrådgivare vid FN-representationen i New York sedan 1961

Period:	Namn:	Internationella befattningar:
1961–1965	Överste Dag Stiernspetz	1937–1938 Biträdande arméattaché i Paris 1946–1949 Instruktor vid det Kejslerliga Gardet i Etiopien 1956–1960 Försvarsattaché Paris och Bern
1965–1971	Överste Bengt Hultgren	1955 Ställföreträdande Chef NNSC i Korea 1958–1961 Rådgivare vid det Kejslerliga Gardet i Etiopien
1971–1974	Överste Rutger Boman	1956–1959 Chef Försvarsstabens Utrikesavdelning 1961–1965 Försvarsattaché Bonn
1974–1978	Överste Stig Waldenström	1962 Chef FN-bataljon XV Gaza 1971 Delegat vid NNSC i Korea 1975–1976 Säkerhetsrådet 1978–1982 Chef UNMOGIP (brigadgeneral)
1978–1984	Överste Bror-Johan Geijer	Stabsutbildning England 1960 Delegat vid NNSC i Korea 1965 FN-bataljon 30C UNFICYP 1972 Arméattaché Bonn
1984–1989	Överste Rutger Igelstam	1978 Försvarsattaché i Belgrad och Bukarest 1984–1989 Försvarsattaché Ottawa ⁷⁴
1989–1994	Överstelöjtnant Nils Alstermark	1967 Kompanichef 38C UNFICYP 1976–1977 Militärobservatör UNTSO 1986–1987 Chef FN-bataljon 89C UNFICYP 1987–1989 DCOS LOG UNIFIL 1989–1991 Försvarsattaché Ottawa ⁷⁵
1994–1998	Överste Lars Ljung	1982–1984 Militärobservatör UNTSO 1992–1993 Särskilt uppdrag (UD) Kaukasus 1993–1994 Chef militära planeringsstaben OSSE 1997–1998 Säkerhetsrådet 2000–2004 Försvarsattaché Pretoria 2004–2009 Senior Advisor Folke Bernadotteakademin
1998–2002	Överste Kent Edberg	1991–1992 Elev vid US Army CGSC Fort Leavenworth 1995–1996 Militärobservatör UNOMIG 1997–1998 Sakkunnig Fö/SI 1998 Säkerhetsrådet 2000 Samordning EU/FN under SE ordförandeskap
2002–2006	Överste Sverker Ulving	1994–1995 Planeringschef UNPROFOR HQ (Sarajevo) 2008–2010 Samverkansofficer EU – FN New York
2006–2009	Överste Staffan Olesen	1988–1989 Chef G3 (Chief Operations) L98 UNIFIL 2002–2003 Chef J9 KFOR HQ 2005–2006 Sakkunnig Fö/SI

2009–2013	Överste Anders B Svensson	2014–2018 Internationell handläggare Inriktningsavd 2018 MA till Force Commander MINUSMA 2019– Lärare säkerhetspolitik & strategi vid FHS
2013–2016	Överste Claes Naréus	2008–2011 Försvarsattaché Peking och Pyongyang
2016–2019	Överste Peter Öberg	1990–1991 Chef Vakt & Pionjärpluton L106 UNIFIL 1995–1996 Underrättelsechef BA05 UNPROFOR/IFOR 2006–2007 Stabschef FS12 ISAF 2010 Chef Joint Implementation Commission KFOR 2014–2015 Ställföreträdande Sektorchef SW MINUSMA 2017–2018 Säkerhetsrådet & Militära Stabskommittén
2019–	Överste Richard Gray	1995–1996 Underrättelseofficer BA05 UNPROFOR/IFOR 1996 Samverkansofficer BA06 IFOR 2001–2002 Militärobservatör UNMOGIP 2012–2015 Stabsofficer vid FN-sekretariatet i New York 2017–2018 Ställföreträdande Chef EUTM Somalia 2018–2019 MA till Force Commander MINUSMA

Ställföreträdande militärrådgivare i New York⁷⁶

Period:	Namn:	Internationella befattningar:
1995–1998	Överstelöjtnant Erik Berg	1981–1982 Militärobservatör UNTSO inkl. BUNMO 1983–1985 Instruktor/chefsinstruktör UNMOC Niinisalo 1993–1994 Chef för Underhållsbataljon L118 UNIFIL 1997–1998 Säkerhetsrådet 1998–2000 Projektledare Viking 99 (CAX)
2017–2018	Överstelöjtnant Carl-Magnus R Svensson	1998 Chef Pansarskyttepluton MA12 UNPREDEP 2002 Stf. Chef Pansarskyttekompani KS06 KFOR 2005 Chef SWENIC KS12 KFOR 2015 Chef ISR TF Mali01 MINUSMA 2017–2018 Säkerhetsrådet & Militära Stabskommittén

Biträdande militärrådgivare i New York⁷⁷

Period:	Namn:	Internationella befattningar:
2014–2016	1.sergant Mats Ivarsson	2011–2014 Tolkskolan/Tolkpluton 2013 Militärtolk FS25 ISAF 2018–2019 Adjutant till Force Commander MINUSMA 2020– Tolkskolan
2016–2018	Kapten Ann-Charlotte Lyman	2002–2003 Ptg-förare/Sjukvårdare KS07 KFOR 2006 Stf. Plutonchef Vakt & Eskort FS11 ISAF 2007 Stf. Plutonchef Eskort Kabul FS13 ISAF 2012–2013 Gender Field advisor FS24 ISAF
2018–2020	Major Sophie Bosdotter	2009 Stf. Chef Taktiskt Psyopsteam FS17 ISAF 2013 Logistikofficer FS25 ISAF

Noter

1. *Vår militära profession: agerar när det krävs*, Försvarsmakten, Försvarsmaktens Strategiska Inriktning, FM2015-159:7, 2015.
2. Se bilaga.
3. United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali (MINUSMA) och förbandet Intelligence, Reconnaissance and Surveillance Task Force (ISR TF).
4. Vid Sveriges representation finns också en polistrådgivare som vanligtvis har varit en polis från Polismyndigheten. Sedan 2017 är det dock en civil jurist från Justitiedepartementet.
5. Samtal med överste Lars Ljung, Sveriges militärstrådgivare i New York 1994–1999.
6. *Sveriges medlemskap i FN:s Säkerhetsråd 2017–2018*, Regeringen, skrivelse 2018/19:104, Stockholm 2018.
7. *Avlidna och stupade i utlandsstyrkan*, Försvarsmakten, <https://www.forsvarsmakten.se/sv/information-och-fakta/var-historia/mer-historia/avlidna-och-stupade-i-utlandsstyrkan/>, (2020-06-18).
8. *The Principles of peacekeeping*, United Nations, <https://peacekeeping.un.org/en/principles-of-peacekeeping>, (2021-02-02).
9. International Security Assistance Force (ISAF), Kosovo Force (KFOR).
10. Brahimi, Lakhdar: *The Panel on United Nations Peace Operations, chaired by, reported to the U.N. Secretary-General on 17 August 2000*, rapport United Nations A/55/305, https://www.un.org/en/events/pastevents/brahimi_report.shtml, (2021-02-02).
11. Department for Peacekeeping Operations (DPKO) och Department for Field Support (DFS).
12. *United Nations Peacekeeping Data*, United Nations, <https://peacekeeping.un.org/en/data>, (2020-06-18).
13. Demokratiska Republiken Kongo (MONUSCO), Sydsudan (UNMISS), Darfur (UNAMID), Mali (MINUSMA) och Centralafrikanska republiken (MINUSCA).
14. *Report of the High-level Independent Panel on Peace Operations on uniting our strengths for peace: politics, partnership and people*, UN Independent High-level Panel on Peace Operations (HIPPO), United Nations, UN A/70/95-S/2015/446.
15. Wallström, Margot och Söder, Sven-Eric: ”Så kan FN:s fredsbevarande verksamhet bli effektivare”, *Dagens Nyheter*, 2015-01-27.
16. All Sources Information Fusion Unit (ASIFU), Intelligence, Reconnaissance and Surveillance Task Force (ISR TF).
17. The International Peace Institute, <https://www.ipinst.org/>, (2020-06-18).
18. Sartre, Patrice: *Making UN Peacekeeping More Robust: Protecting the Mission, Persuading the Actors*, rapport, International Peace Institute, aug 2011.
19. United Nations Organization Stabilization Mission in the DR Congo (MONUSCO).
20. *Global peacekeeping data as of 31 August 2020*, United Nations, <https://peacekeeping.un.org/en/data>, (2021-02-02).
21. *Peacekeeping Safety and Security: Report on Improving Security of Peacekeepers*, United Nations Peace and Development Trust Fund, <https://www.un.org/en/unpdf/report-on-improving-security-of-peacekeepers.shtml>, (2021-02-01).
22. Santos Cruz, Carlos Alberto dos: *Improving Security of United Nations Peacekeepers: We need to change the way we are doing business*, United Nations Peace and Development Trust Fund, 2018.
23. *Action plan to Implement the Report on Improving Security of Peacekeepers*, United Nations, <https://peacekeeping.un.org/en/action-plan-to-implement-report-improving-security-of-peacekeepers>, (2021-02-01).
24. *Note to Correspondents on the findings of the Special Investigation on recent attacks against MONUSCO peacekeepers*, United Nations Secretary-General, <https://www.un.org/sg/en/content/sg/note-correspondents/2018-03-02/note-correspondents-findings-special-investigation-recent>, (2020-06-18).
25. Wallström, Margot: *Speech by Minister for Foreign Affairs Margot Wallström at the UN Security Council*, 2017-03-23, <https://www.government.se/statements/2017/03/somalia170323/>, (2021-02-02).
26. *Militärstrategisk Doktrin 2016 (MSD16)*, Försvarsmakten, FM2016-7616:1, 2016, s 58 och 63.

27. Wallström, Margot: *Fredsfrämjande insatser i internationella organisationer*, Regeringskansliet, 2015-01-26, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/utrikes--och-sakerhetspolitik/fredsframjande-insatser-i-internationella-organisationer/>, (2021-02-02).
28. FN:s särskilda kommitté för fredsbevarande verksamhet (C34).
29. United Nations Military Staff Committee, <https://www.un.org/securitycouncil/subsidiary/msc>, (2021-02-01).
30. Bilaga: Militärrådgivare vid Sveriges FN-representation sedan 1961.
31. Försvarsdepartementets organisation, <https://www.regeringen.se/sveriges-regering/forsvarsdepartementet/organisation/>, (2021-02-02).
32. International Forum for the Challenges of Peace Operations.
33. Folke Bernadotteakademien Challenges Forum, <https://fba.se/challenges-forum/>, (2021-02-02).
34. Military and Police Advisory Committee (MPAC), www.mpac-un.org/, (2020-06-18) och *Military and Police Advisers Community – Startside 1 Facebook*, (2021-02-02).
35. *Förenta Nationernas stadga*, Förenta Nationerna, Artikel 47, Paragraf 1 (1945).
36. United Nations Military Staff Committee, <https://www.un.org/securitycouncil/subsidiary/msc>, (2021-02-02).
37. D-post: NEWR/2016-12-09/2042, Utrikesdepartementet.
38. Samtal med brigadgeneral Thierry Lion, Frankrikes militärrådgivare i New York 2016-2019.
39. *Military Staff Committee Chair letter of 19 January agenda 2017*. United Nations Security Council / Military Staff Committee.
40. D-post: NEWR/2017-01-25/1923, Utrikesdepartementet.
41. *E10 Letter to MSC 25 January 2018*, Military Staff Committee E10, signed by H.E Mr. Anatolio Ndong Mba.
42. D-post-R: NEWR/2018-02-13/1328, Utrikesdepartementet.
43. *E10 Letter to MSC 26 July 2018*, Military Staff Committee E10, signed by Colonel Peter Öberg.
44. *E10 Letter to MSC 1 August 2018*, Military Staff Committee E10, signed by H.E Mr. Olof Skoog.
45. Novosseloff, Alexandra: *The UN Military Staff Committee – Recreating a Missing Capacity*, Routledge, Abingdon 2018.
46. D-post: NEWR/2018-07-09/1625, Utrikesdepartementet.
47. Lavrov, Sergey: *Enhancing the activities of the Security Council Military Staff Committee: from the Permanent Representative of the Russian Federation to the United Nations addressed to the President of the Security Council*, 2001-07-06, Security Council S/2001/671.
48. *PM to the UN No 307 March 2018*, ST/PLS/SER.A/307, United Nations Protocol and Liaison Service.
49. General Traoré hade innan tjänsten i MINUSMA 2014-2016 varit sektorchef i UNAMID 2012-2014. Därefter befordrades han till generalmajor och placerades som ställföreträdande militär styrkechef för MINUSCA 2018 för att därefter befordras till generalljtnant och utnämns till militär styrkechef i samma insats 2020-01-21.
50. *Det här är Nordefco*, Regeringskansliet, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/nordiskt-forsvarssamarbetet/det-har-ar-nordefco/>, (2021-02-02).
51. *Welcome to NCGM Nordic Centre for Gender in Military Operations*, Försvarsmakten, <https://www.forsvarsmakten.se/en/swedint/nordic-centre-for-gender-in-military-operations/>, (2021-02-02).
52. AFRICOM är ett av USA:s sex geografiskt indelade högkvarter för gemensamma operationen. <https://www.africom.mil/>, (2021-02-02).
53. Melén, Johanna: ”Journalistmorden väcker allt fler frågor”, *Sveriges radio*, 2018-08-03. Den ryska Wagnergruppen har stridit i Ukraina, Syrien och Centralafrikanska Republiken, där tre ryska journalister mördades. <https://sverigesradio.se/artikel/7012967>, (2021-02-02).
54. *Erfarenheter Mobile Training Team MINUSMA 2019*, Försvarsmakten, skrivelse FM2015-212 54:21.
55. *Permanent Missions to the UN No 307 March 2018*, United Nations Protocol and Liaison Service, ST/PLS/SER.A/307, <https://digitallibrary.un.org/record/1636580/files/lb307rev1.pdf>, (2021-02-02).
56. *How we are funded*, United Nations, <https://peacekeeping.un.org/en/how-we-are-funded>, (2021-02-02).
57. Winston Churchill (1874-1965) var politiker, författare, officer och brittisk premiärminister.

58. *Svenska Dagbladet*, Ledarsidan den 24 mars 1939 och den 11 juni 2018.
59. United Nations Military Observer Group in India and Pakistan (UNMOGIP); United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara (MINURSO); Neutral Nations Supervisory Commission (NNSC).
60. UN Mission in South Sudan (UNMISS), UN Truce Supervision Organization (UNTSO), UN Military Observer Group in India and Pakistan (UNMOGIP).
61. Nordic Centre for Gender in Military Operations (NCGM): <https://www.forsvarsmakten.se/en/swedint/nordic-centre-for-gender-in-military-operations/>, (2021-02-02).
62. *Female military*, United Nations, <https://peacekeeping.un.org/en/female-military>, (2020-06-18).
63. Jean-Pierre Lacroix är en fransk diplomat som tillträdde befattningen efter den franske diplomaten Hervé Ladsous 2017. Lacroix var 2011–2014 Frankrikes ambassadör i Stockholm.
64. Hultqvist, Peter: *Tal vid FN:s säkerhetsråd om sexuellt våld i konflikt*, 2017-04-16, <https://www.regeringen.se/tal/2017/05/tal-vid-fns-sakerhetsrad-om-sexuellt-vald-i-konflikt/>, (2021-02-02).
65. *Militärt försvar i tillväxt* Försvarsmaktens årsredovisning 2019 Bilagor 1-3, Försvarsmakten, rapport FM2018-20355:12, s 28. Enligt Försvarsmaktens årsredovisning, (bilaga 1, s 28) 2019 hade Försvarsmakten 354 befattningar i internationell tjänst. Av dessa besatts 7,5 procent av kvinnor.
66. *United Nations Independent High-level Panel on Peace Operations*, United Nations, Security Council and General Assembly, report A/70/95-S/2015/446.
67. Livregementets Husarer (K 3), <https://www.forsvarsmakten.se/sv/organisation/livregementets-husarer-k-3/>, (2021-02-02).
68. Mali – MINUSMA, Försvarsmakten, <https://www.forsvarsmakten.se/sv/var-verksamhet/forsvarsmakten-utomlands/pagaende-international-insatser/mali-minusma/>, (2021-02-02).
69. *United Nations Mine Action Strategy 2019–2023*, United Nations UNMAS, report 2019-01-02, https://mineaction.org/sites/default/files/publications/un_mine_action_strategy_2019-2023_lr.pdf, (2021-02-02).
70. UNSC Resolution 2365: *Maintenance of international peace and security: Mine action*, United Nations Security Council, 2017-06-30, <http://unscr.com/en/resolutions/2365>, (2021-02-02).
71. *Secretary-General Report on Comprehensive approach to Mine Action*, United Nations Security Council, Report S/2018/623.
72. *Sida satsar 320 miljoner på hantering av oexploderade minor och bomber*, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), <https://via.tt.se/pressmeddelande/sida-satsar-320-miljoner-pa-hantering-av-oexploderade-minor-och-bomber?publisherId=2170078&releaseId=2390771>, (2021-02-02).
73. Weber, Max: *Weber's Rationalism and Modern Society: New Translations on Politics, Bureaucracy, and Social Stratification*, edited and translated by Tony Waters and Dagmar Waters, Palgrave Macmillan, New York 2015, p 76.
74. Igelstam och Alstermark var sidoackrediterade Försvarsattachéer i Ottawa. Uppgiften överfördes till Washington 1991 i samband med balkankrigets utbrott.
75. Ibid.
76. Förstärkning under perioden i Säkerhetsrådet.
77. Förstärkning beslutad med anledning av förbandsbidraget till MINUSMA 2014.